

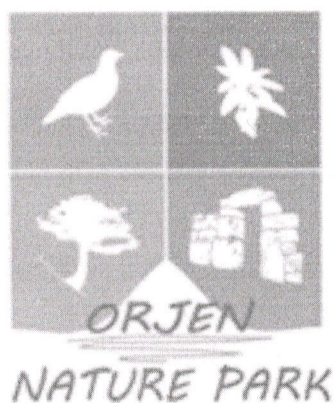

CRNA GORA, AGENCIJA ZA RAZVOJ I ZAŠTITU ORJENA - DOO HERCEG NOVI

Njegoševa 46, 85340 Herceg Novi, PIB: 03222985, tel: +382(0)31 321 600, e-mail: milja.vitorovic@hercegnovi.me

Br: 06-02/22

**IZVJEŠTAJ O RADU AGENCIJE ZA RAZVOJ I ZAŠTITU ORJENA-HERCEG NOVI DOO
KAO UPRAVLJAČA PARKA PRIRODE „ORJEN“ ZA 2021. GODINU**

Osnov za donošenje:

Izveštaj o radu Agencije kao upravljača Parka prirode „Orjen“ za 2021.godinu donosi se u skladu sa: Odlukom o osnivanju Parka prirode „Orjen“, Statutom društva i članom 56. Zakona o zaštiti prirode ("Službeni list Crne Gore", br. 054/16 od 15.08.2016)

Planom rada i nacrtom Petogodišnjeg plana upravljanja predviđeno je sedam tematskih oblasti koje za cilj imaju sprovođenje i unaprijeđenje mjera kojima će se ostvariti glavni cilj-zaštita i održivo korišćenje zaštićenog područja.

Tematske oblasti koje su razrađene kroz izvještaj su:

- Razvoj i unaprijeđenje sistema upravljanja područjem
- Zaštita prirode
- Razvoj turizma
- Razvoj lokalnih zajednica
- Infrastruktura
- Edukacija i istraživanje -biodiverzitet i kulturno historijsko naslijeđe
- Promocija

Izveštaj o radu Agencije za razvoj i zaštitu Orjena doo- Herceg Novi za 2021.godinu

1. Razvoj i unaprijeđenje sistema upravljanja područjem

1.1. Razvoj upravljača parka

Tokom 2021. godine u Agenciji za razvoj i zaštitu Orjena bilo je jedanaest zaposlenih lica i to: Četiri lica sa visokom stručnom spremom i sedam lica sa srednjom stručnom spremom. Zaposleni su obavljali poslove zaštite prostora (prirodnih i kulturnih vrijednosti), promocije, turizma i administracije.

1.2. Park ima uspostavljen sistem praćenja realizacije nacrta plana upravljanja i obezbjeđivanja transparentnosti rada.

Aktivnosti koje su sprovedene od osnivanja Agencije kao upravljača, nastavljene su i tokom 2021. godine te su svi akti, podaci i aktivnosti ažurirani i dokumentovani u arhivi preduzeća.

Planska dokumentacija

U skladu sa Zakonom o zaštiti prirode neophodno je da upravljač zaštićenog područja pripremi Petogodišnji plan upravljanja zaštićenim područjem i plan upravljanja zaštićenim područjem za svaku godinu rada.

U januaru mjesecu 2019. godine preduzete su mjere za izradu Petogodišnjeg plana upravljanja. Tokom jula 2021. godine stručna lica angažovana od strane "Šuma plan" za izradu ovog dokumenta ponovo su izašla na teren radi ažuriranja podataka odnosno evidentiranja eventualnih promjena. Petogodišnji plan upravljanja sa menadžment planom za 2022-2027. godine je sačinjen.

1.3. Efikasno i održivo upravljanje

Službe Parka prirode Orjen u saradnji sa organizacijama u regionu i opštinskim sekretarijatima prati rokove za pozive i obezbjeđuje učešće na projektima, priprema projektne ideje za finansiranje kod međunarodnih institucija.

Tokom 2021. godine Park prirode Orjen je realizovao dva međunarodna projekta i to: na temu zaštite i unaprijeđenja biodiverziteta i ruralnog razvoja te ekonomskog osnaženja mještana parka. Sadržaji i rezultati projekata biće opisani u okviru tematskih oblasti kojim pripadaju a u skladu sa specifičnim ciljevima upravljanja zaštićenim područjem.

2. Zaštita prirode

2.1. Praćenje stanja

Redovne aktivnosti zaštitarske službe kontinuirano su sprovedene tokom 2021. godine i to: kontrola zaštićenog područja u smislu neposrednog uvida u stanje prostora i mogućih lako uočljivih promjena biodiverziteta; nekontrolisane gradnje; oštećenja ili uništenja staništa flore i faune, lovokrađe; obezbjeđenja migracionih puteva životinjskih vrsta koje žive u zaštićenom području kao i uznemiravanja istih u mjeri u kojoj je to moguće;

2.2. Očuvanje i obnova

- Sa organizacijom ENVprogramme Podgorica ostvaren je projekat zaštite endemičnih, rijetkih i ugroženih vrsta na Orjenu, koji je započet u februaru 2019. godine i uspješno se nastavlja. Projekat je finansiran od strane francuske organizacije CEPF-partnerski fond za kritične ekosisteme, koji je osnovan kako bi štiti bioški najbogatije i najugroženije regione svijeta.

Mini grant je vrijednosti 20.000 \$ (projekat je produžen i ukupna vrijednost je 40.000 \$) a sadrži konkretne mjere zaštite i konzervacije određenih endemičnih vrsta kao i njihovo praćenje sa ciljem ex situ i in situ očuvanja.

Postignuća: Mapiranje ugroženih vrsta, izolovanje izdvojenih jedinki i laboratorijsko ispitivanje sa ciljem širenja areala, edukacija zaposlenih o monitoringu i izvještavanju.

Takođe u avgustu 2021. godine izgrađena je manja izložbena botanička bašta sa rijetkim i ugroženim vrstama biljaka sa Orjena. Dužina bašte je 10m i prati liniju međe dok je širina 0,6m. Botanička bašta se nalazi na katastarskoj parceli 1002, KO Kruševica.

Agencija za razvoj i zaštitu Orjena potpisala je memorandum sa Envpro- Podgorica kao stalnom partneru u istraživanju područja PP Orjen.

- U skladu sa zakonskim propisima šumom, šumskim plodovima, ljekovitim biljem i divljači na prostoru Parka upravlja Uprava za šume odnosno Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Uloga upravljača Parka u kontroli i zaštiti korišćenja šuma, šumskih plodova, ljekovitog bilja i divljači je u tijesnoj vezi sa radom Uprave za šume i Ministarstva na zaštićenom području.

Obzirom da dvije nadležnosti, Parka i Uprave za šume, proizilaze iz različitih zakona, može se zaključiti da isti nisu usklađeni kako bi se efikasno primjenjivali (Zakon o zaštiti prirode, Zakon o šumama i Zakon o lovstvu). S tim u vezi Agencija za razvoj i zaštitu Orjena kao upravljač zaštićenog područja nastojala je da i tokom 2021g. uspostavi bolje odnose sa Upravom za šume i da utiče na bolju primjenu zakona u procesu korišćenja zaštićenog prostora.

Tokom prethodnog perioda upućeni su i zahtjevi sa predlozima za saradnju i obnovu obradivog zemljišta direktoratu za ruralni razvoj kao i Upravi za šume za izdavanje Agenciji na uvid plana aktivnosti i plana upravljanja šumama na teritoriji parka.

- Asistencije pri gašenju požara

U akcijama gašenja požara tokom 2021. godine zaposleni Agencije su učestvovali brojčano jednako broju pripadnika Vatrogasne jedinice Herceg Novog. Na teritoriji Parka prirode Orjen u više navrata spriječeno je širenje požara u zoni zaštite, a samim tim spašen je veliki broj stabala

munike koje su endem ovog područja ali i čitavih zajednica koje su važne za ekološku ravnotežu područja.

Potruga za izgubljenim licima u planini kao asistencija službi zaštite i spašavanja.

U dva navrata tokom 2021. godine, zbog dobrog poznavanja terena, zaposleni u Agenciji su bili angažovani kao asistencija u traženju osoba. U prvom slučaju izgubljene planinarke (sa dojavom približne lokacije), a u drugom slučaju nestale osobe.

3. Razvoj turizma

3.1. Razvoj turističkih sadržaja/turistički proizvodi Agencije

- **Staza Zdravlja 2020-2021**

(Tematska turistička tura koja će biti pilot integrisan u INHERITURA područjima, koristeći poboljšanu zaštitu kao prednost za povećanje turističke atrakcije na održiv način)

Tokom 2021. god. formirana staza zdravlja, uređena od strane zaposlenih u Agenciji, dobila je tematsku markaciju- piktograme i smjerokaze sa detaljnim opisima o lokaciji nadmorskoj visini i sadržajima.

Staza je duga cca 8km i nalazi se na području Vučjeg dola i Žukovice na Vrbanju.

Predio je ambijentalno raznolik sa blagim usponom pa je pogodan za djecu i starije osobe. Sa idealnom visinskom razlikom od početka do kraja staze od 150m, ispunjava sve uslove da bude kardio staza kako za rekreativce tako i za profesionalne sportiste. Obzirom na to da je staza posvećena zdravlju, planirana je dopuna sadržaja na tu temu.

Postojeće turističke ture Parka prirode Orjen od 2019. godine:

1. Blago iz Srca Orjena (odlazak do Subrinog amfiteatra i prezentacija pravljenja koktela od snijega),
2. Carev put (odlazak do Orjenskog Sedla, prezentacija pravljenja koktela od snijega),
3. Hercegovski vremeplov (pješačka tura iz centra grada do sela Kameno, uz zanimljivu i manje poznatu stranu istorije ovog podneblja),
4. Selo Žlijebi (odlazak do sela Žlijebi panoramskom stazom Spile, obilazak kamenog sela)

- **Za turističku sezonu 2021. godine PP Orjen dopunio je svoju ponudu:**

-Planinski biciklizam- MBT ture (više mogućnosti)

-Tura novoformiranom i markiranom Stazom zdravlja

-Posjeta seoskom domaćinstvu sa aktivnostima u okviru domaćinstva (sa ručkom ili bez)

- Usluga tradicionalnog doručka na terenu, za svaku turu.
- Kombinovane ture poludnevne ili cjelodnevne prema želji posjetilaca.

Uzimajući u obzir činjenicu da naša vidljivost na internetu (sajt, socijalne mreže) nije dostigla nivo neophodan za animiranje svih ciljnih grupa, najveće interesovanje za usluge tj. posjetu parku prirode tokom 2021. godine bilo je od strane turista iz hotelskog smještaja u Herceg Novom od kojih bi na prvom mjestu izdvojili jedini hotel sa 7 zvjezdica u Evropi - One & Only. Menadžment hotela je prepoznao našu ponudu, a kvalitetom naše usluge stekli smo njihovo veliko povjerenje.

Pored ovog hotela saradnju smo nastavili i sa već starim partnerima Lazure Marina & Hotel, a tu su i ostali hoteli manjih kapaciteta i agencije iz našeg grada i Boke.

3.2. Izvještaj o realizaciji ljetnje turističke sezone 2021. godine

Ukupno je realizovano 24 organizovane individualne ture.

Na turističkim turama individualnog tipa (do 4 osobe), imali smo goste iz: Srbije, Hrvatske, Rusije, Ukrajne, Turske, Njemačke, SAD-a, Ujedinjenih Arapskih Emirata, Kanade, Japana, Australije i Austrije. Najveći procenat posjetilaca činili gosti iz Sjedinjenih Američkih Država.

Najposjećenija tura je bila Blago iz srca Orjena- 55%

4. Razvoj lokalne zajednice

Nadzornici tokom obilaska terena imaju obavezu da komuniciraju i da u svakom momentu budu spremni da pomognu lokalnom stanovništvu. Sa razvojem Parka nastojimo da unaprjeđujemo integrisanje lokalnog stanovništva u procese ostvarivanja benefita postojanja zaštićenog područja što je i jedan od ciljeva Parka.

Park promovišući značaj i vrijednost ovog područja nastoji da u prvi plan stavi lokalno stanovništvo koje naseljava prostor Parka. Time se nastoji povećati produktivnost lokalnog stanovništva u smislu da se njihovi proizvodi/usluge koje na prostoru u PP i kontaktnom području prodavaju turističkim subjektima/turistima koji posluju u PP i posjećuju PP.

Početkom 2021. godine Agencija za razvoj i zaštitu Orjena je učestvovanjem na konkursu Programa grantova za zaštićena područja dobila mini grant za projekat EkoVil Orjen. Potpisan je ugovor za ovaj međunarodni projekat na polju saradnje sa Parkovima Dinarida – regionalna mreža zaštićenih područja Dinarida. Za realizaciju projekta donirano je 10 000,00 eura. Projekat je usmjeren na ekonomsko osnaživanje mještana i edukaciju žena sa područja podorjenskih sela, kao posebno ranjive grupe, u cilju održive valorizacije resursa i kreiranja prepoznatljive

lokalne ponude tog područja. Njegov cilj je razvoj i unaprijeđenje saradnje upravljača Parka Prirode Orjen sa lokalnom zajednicom u njihovo uključivanje u rad upravljača što podrazumjeva: plasman domaćih proizvoda, seoski turizam i ponudu smještaja, tradicionalnog doručka na turističkim turama i obilazak seoskih domaćinstava.

Sredstvima koja su opredjeljena ovim projektom finansirana je nabavka ambalaža, pakovanja i ostalih dekorativnih materijala za kreiranje proizvoda prilagođenih potrebama tržišta; edukacija mještana kroz prezentacije o turističkim trendovima kao i potražnji i radionice za žene-kreiranje i plasman proizvoda na tržište; kreiranje video i štampanih reklama (spotovi, brošure) i promocija ponude parka uključujući ponudu mještana (detaljnije iskazano u tematskoj oblasti-promocija);

Kroz radionice projekta Ekovil Orjen nastali su razni unikatni suveniri kao i gastrosuveniri Parka prirode Orjen koji su predstavljeni i stavljeni u prodaju na štandu u dvorištu Info edu centra na Vrbanju. Ono što je prethodilo otvaranju Eko kutka, bio je bazar koji je održan na Vrbanju, gdje su sve učesnice projekta sa svojim porodicama učestvovala u predstavljanju svojih proizvoda i svega što zaleđe može da pruži. Pored opipljivih proizvoda tu su i smještajni kapaciteti koje nude domaćini u pravom seoskom okruženju kao i jednodnevni obilasci samih seoskih domaćinstava za koje su turisti sa mlađom djecom bili najzainteresovaniji.

5. Infrastruktura

Kontinuirano se tokom 2021. godine kao i u prethodnim godinama radilo na uspostavljanje putne i druge infrastrukture koja omogućava lokalnom stanovništvu i turistima kvalitetniju komunikaciju kroz prostor PP:

- Održavanje i uređenje staza koje su dio turističke ponude parka, održavanje puteva i uklanjanje prepreka sa puteva.

-Sve staze koje se koriste u organizovanim turističkim turama parka, redovno se održavaju i oplemenjuju. Na šumskim putevima, često se nađu prepreke u vidu stijene sa sipara ili opožarenog stabla naročito nakon otapanja snijega. Prepreke se uklanjaju ručno uz pomoć primitivnih alata.

-Krčenje vegetacije na putnim pravcima u Parku Vrbanj-Orjen sedlo i održavanje prohodnosti puta.

Uviđajući značaj putnog pravca Vrbanj-Orjensko sedlo, kako za posjetu parku, tako za potrebe vanrednih intervencija (požar, spašavanja itd.), radili smo na uklanjanju vegetacije koja narušava gabarite puta, kao i dijela osušenih stabala koja bi mogla pasti na put. Radi se o opsežnom i zahtjevnom poslu, budući da je put Vrbanj-Orjensko sedlo dugačak 10 kilometara.

- Uređenje prostora informativno edukativnog centra Vrbanj

- Uređenje postojećih vidikovaca za foto ture i odmorišta odnosno zamjena i postavljanje klupa na vidikovcima i izletničkim mjestima na teritoriji PP
- Postavljanje info tabli

6. Edukacija i istraživanja- biodiverzitet i kulturno istorijsko naslijeđe

6.1. Podizanje svijesti lokalnih građana i posjetilaca o značaju očuvanja PP

-Izrađen je plan edukacije na terenu za djecu kroz rekreaciju i istraživanje- „Akademija za prirodu“, koji je počeo da se primjenjuje 2020 a intenzivnije tokom 2021g. Nažalost zbog situacije izazvane korona virusom, kontinuitet sprovođenja nije mogao biti realizovan u saradnji sa lokalnim vaspitno obrazovnim ustanovama.

-Pripremljena za štampu publikacija za djecu na temu uticaja čovjeka na životnu sredinu-

6.1.1. Edukacija zaposlenih:

-Prema važećem Zakonu o zaštiti prirode, zaštićena područja su u obavezi da edukuju zaposlene na terenu-nadzornike-zaštitare. Park prirode Orjen ima zakonski minimum zaposlenih na terenu u zaštitarskoj službi i svi zaposleni u istoj ,tokom prethodnog perioda prošli su niz obuka(koje su započete 2020g.) i stekli tokom 2021 neophodne licence.

Takođe izvršena je obuka zaposlenog u administraciji, za bolju realizaciju finansijsko administrativnih poslova.

6.2. Naučna istraživanja

6.2.1. Biodiverzitet

Agencija za razvoj i zaštitu Orjena, kao upravljač zaštićenog područja, partner je organizaciji EnvPro – Program za životnu sredinu, na projektu zaštite endemičnih, rijetkih i ugroženih vrsta u parku prirode Orjen. Projekat je već opisan u stavci **2.2.**

Orjen je veoma značajno “Hot spot” područje endemskih vrsta. Zbog velikog broja međunarodno značajnih tipova habitata i vrsta flore, prepoznat je i uvršten u projekte koji predstavljaju mrežu zaštićenih područja Evrope (Emerald I Natura 2000). Istraživanja Natura 2000 CG vršena su na Orjenu tokom 2020g. i 2021g a saznanja sa terena od strane angažovanih stručnjaka-botaničara i faunista od velike su koristi zaposlenima u Parku prirode. Takođe informacije koje sa terena zaštitarska služba dostavlja istraživačima značajno doprinosi istraživanjima ovog područja.

6.2.2. Arheološka istraživanja

Nastavljeno je arheološko rekognosciranje terena prostora Parka prirode Orjen i kontaktnog područja u saradnji sa JU Muzej i galerija.

-Na području Ljutog krša (južni rub Parka prirode Orjen) otkrivena je pećina velikih gabarita, sa evidentnim materijalom koji ukazuje da ju je čovjek nekada intezivno koristio, te je zbog toga smatramo potencijalnim speleo-arheološkim lokalitetom. Kao radni naziv uzeto ime Velika Pećina, budući da mještani okolnih sela ne znaju ništa o njoj, pa ni njeno ime. U glavnu dvoranu se silazi strmom suvozidnom stazicom, a u njoj smo konstatovali desetine vatrišta, ostatke životinjskih kostiju, među kojima i onih od krupne stoke, kao i površinske ulomke keramike. Dvorana je u potpunom mraku, pa je u toliko ovaj materijal bio manje očekivan. Ipak, za pretpostaviti je da se ova upotreba dešavala u novijem razdoblju, moguće u ratnim situacijama, te da nalazi ne pripadaju arheologiji u užem smislu. Pećinu je speleološki djelimično istražio PK „Subra“, a arheološki izvid smo obavili sa kolegama arheolozima iz JU Muzeji i galerije H. Novi.

Urađeno je rekognosciranje terena u okolini Vrbanja sa etnološkog aspekta, u cilju lociranja Tomaševića ubla. Prilikom prethodnog razgovora sa Stanom Palikućom, ukazano je na postojanje još jednog, trećeg (prva dva: bistjerna Gaja Murišića i Ćirovića ubli), vodnog objekta pokrivenog u rijetkoj tehnici lažnog svoda, te se obilaskom terena i razgovorom sa najbližim mještanima, sakupilo dodatnih podataka o vremenu gradnje i majstoru, a pri tome je objekat lociran i odrađena foto-dokumentacija.

6.3. Sakupljanje podataka-istorija i etnografija

U toku 2021 urađen je etnografsko istraživanje, intervju (audio i pisani) sa starom mještankom na Vrbanju, Stanom Palikućom (1943. godište) u svrhu bilježenja nekadašnjeg načina života u ovom podorjenskom selu, a dijelom kao tonski zapis za eventualna kasnija lingvistička istraživanja.

Sakupljeni podaci:

Materijalni ostaci vojne upotrebe Kamenskog polja.

Na prostoru Kamenskog polja nalaze se na desetine grupisanih, ili pojedinačnih vojnih objekata iz dugačkog razdoblja od austrougarske ere, preko Kraljevine Jugoslavije, okupacije u vrijeme II sv. rata, pa sve do faze gradnje u SFRJ i SRJ. Sve lokacije su locirane, obidene, popisane i fotografski dokumentovane, a pri analizi su konsultovani stručnjaci, poznavaoци materije, te sami mještani. Neki od ovih lokaliteta bi bili zanimljivi i za turističku posjetu, kao što je to Tajno brdo, ali i sami austrougarski i jugoslovenski potkopi pod Tajnim brdom, uz uslov osiguranja bezbjednog kretanja.

Ostale aktivnosti

-Multidisciplinarna PP prezentacija *Kulturna baština Parka prirode Orjen* je urađena i predstavljena u Bihaću na završnoj konferenciji prekograničnog projekta *CULTure Twinning: Twinning tourism promoting Cultural Heritage*.

-Učestvovali smo na XVII Međunarodnom suvozdnom kongresu u Cavtatu, gdje smo predstavili zajednički rad sa kotorskim NVO Expeditio i tivatskim KZD Napredak *Dry stone heritage in Montenegro: condition and activities for its promotion and protection*. Kongres je iskorišćen za stručno usavršavanje, razmjenu iskustava i uspostavljanje direktne komunikacije sa brojnim inostranim učesnicima, tako da su već zadnjeg dana kongresa, slovenački predstavnici obišli Žlijebe i upoznali se lokalnom suvozdnom baštinom.

7. Promocija

Tokom 2021.godine kontinuirano je rađeno na unaprijeđenju turističke ponude sa stalnom komunikacijom i održavanjem sastanaka sa svim turističkim ponuđačima (Turističke agencije, smještajno ugostiteljski objekti).

Uspostavljena je saradnja sa pravnim i fizičkim licima koja se bave turizmom i ugostiteljstvom, muzejima, Nacionalnom turističkom organizacijom, civilnim sektorom i drugim subjektima koji se na posredan ili neposredan način bave turizmom i ugostiteljstvom.

Za promociju parka tokom prethodne godine izrađeno je 5000 brošura (finansirano kroz međunarodni projekat), koje predstavljaju kompletnu ponudu Parka prirode Orjen. Ispansirana je izrada reklamnog spota koji sadrži 5 različitih mini spotova-džinglova. Tokom trajanja projekta Ekovil obezbjedili smo i reklamu na bilbordu na najfrekventnijoj lokaciji. Takođe, zahvaljujući sredstvima iz projekta imali smo kontinuiranu saradnju sa web portalom Share Montenegro koji je prenosio sve aktivnosti i događaje vezane za rad Parka prirode Orjen, a saradnja je nastavljena i nakon realizacije projekta. Od nedavno za interenet promociju saradjemo sa web portalom Moja djelatnost.

Promociju ponude Parka prirode Orjen smo proširili i na region, te imali uspješnu saradnju sa marketinškom agencijom za područje RS, kao i razna gostovanja na Televiziji Herceg (Trebinje), kao i portali portali koji prezentuju našu ponudu na teritoriji Srbije.

Tokom prethodne godine a u cilju promocije turističke ponude parka realizovali smo preko 10 gostovanja na različitim Tv kućama nacionalnog i lokalnog karaktera.

7.1. Promotivno edukativne aktivnosti na terenu

- Organizacija kulturnih, sportskih i drugih manifestacija koje doprinose obogaćivanju turističke ponude na gradskom i ruralnom području i organizovanje aktivnosti vezane za zaštitu životne sredine:
- Povodom Svjetskog dana planete Zemlje, 22. aprila, budući da situacija sa COVID-om 19 nije dozvoljavala organizaciju konkretnog događaja na terenu, urađen je i objavljen prigodni video-spot ekološke tematike.
- U okviru događaja 22. Orjenski maraton (PK Subra), održanog 4, 5. i 6. juna, Agencija je upriličila kod pl. doma Za Vratlom PP prezentaciju na temu „Velika pećina u Ljutom kršu iz ugla arheologije“
- Suorganizatori smo događaja „Nad Bokom po mjesecini“ (sa MZ Kameno), održanog 25. juna kod ovog podorjenskog sela, gdje smo učestvovali u vođenju sedamdesetak učesnika do odabranih destinacija-vidikovaca, te zatim u porti crkve Sv. Jovana imali PP prezentaciju „Šišmiši u narodnim vjerovanjima“
- Organizovali smo u toku jula mjeseca trodnevni bazar na kojem su izlagale žene iz zaleđa suvenire i gastro-suvenire parka .
- Suorganizatori smo događaja „Naš krš“, upriličenog 8. avgusta na Orjenskom sedlu, u okviru kojeg je uspješno realizovano V Otvoreno prvenstvo Crne Gore u gradnji suvomeđe, kao događaj kulturno-zabavnog, ali ujedno i takmičarskog karaktera, gdje smo dobili 3 najbolje ekipe za 2021. godinu, te im uručili diplome, nagrade (dar NVO Ruke), te prvoplasiranoj i „prelazni kamen“-Orjensku bužu.
- Pomogli smo organizaciju tradicionalnog bućarskog turnira, takođe na Orjenskom sedlu, tokom kojega smo u pauzi glavnog događaja održali prezentaciju „Munike-orjenski metuzalemi“. Prezentacija je izvedena u neposrednoj okolini, upravo u šumarku ove zaštićene biljne vrste, simbola Orjena.
- -Obilježili smo Svjetski dan turizma, 27. septembar, izradom i predstavljanjem objedinjene ponude planinskog zaleđa, u vidu paket-aranžmana za boravak i aktivni odmor u prirodi. istim povodom smo organizovali i volontersku akciju čišćenja prirode u okolini Vrbanja.
- Za Dan parkova Dinarida, 7. oktobar, putem medija i društvenih mreža izdali smo saopštenje pod zajedničkom temom za sve parkove-članove asocijacije: „Edukacija sada“. Skrenuli smo pažnju javnosti na važnosti edukacije u zaštićenim područjima kao bitnom aspektu njihovog rada i funkcionisanja. Agencija za razvoj i zaštitu Orjena, kao važan segment svog rada u zaštićenom području – Parku prirode Orjen, ima kontinuiranu i raznoliku edukaciju, usmjerenu kako prema posjetiocima, tako i prema domaćem stanovništvu, te djeci i mladima.

- Povodom Evropskog dana parkova, 24. maja, ugostili smo djecu iz dječjeg dom „Mladost“ iz Bijele, te zajedno obišli Stazu zdravlja, upoznavajući pri tome mališane sa vrijednostima Parka prirode Orjen.

7.2. Servisne informacije

Pružanje informacija turistima, registracija i praćenje turističkog prometa i sprovođenje drugih aktivnosti vezane za ocjenjivanje kvaliteta turističkog proizvoda na području PP Orjen.

Zaključak

Od početka rada uprava Parka je funkcionisala u skladu sa ovlaštenjima koja su proizašla iz Zakona o zaštiti prirode i Odluke o proglašenju Parka. Sve poslove i procedure koje je Park radio sprovedene su skladu sa zakonskim propisima.

U skladu sa prirodnim vrijednostima koje su definisane Studijom zaštite za Park prirode Orjen nije zabilježeno ni jedno odstupanje pa se prema tome može konstatovati da su vrijednosti ostale nepromijenjene.

Herceg Novi 22.02.2022.godine

Izvršna direktorica
Milja Vitorović